

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Демків В.Г.

аспірант,

Західноукраїнський національний університет

САМОРЕГУЛЯЦІЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Творчість є особливим видом діяльності, процес і результат якої спрямовує суб'єкта на створення нового оригінального продукту. Як і будь-яка діяльність, творчість має два основні способи регулювання: зовнішній та внутрішній. Перший реалізується через інтеріоризацію зовнішніх стандартів діяльності, цензуру, попит на творчий продукт, сучасні економічні, естетичні та ергономічні вимоги до продукту, вимоги авторитетів у тій, галузі, в якій намагається реалізувати свої здібності фахівець. Другий спосіб регулювання творчої діяльності – внутрішній – забезпечується інтересом, потягом, внутрішньою мотивацією творчості. На нашу думку, творча активність майбутніх дизайнерів регулюється цими двома способами, утім характер зв'язку між творчою саморегуляцією та активністю визначений у психології недостатньою мірою. Проаналізувати, якими регулятивними механізмами забезпечується актуалізація та підтримка творчої активності майбутніх дизайнерів її розгляд з позицій теорії само детермінації Е. Десі та Р. Райана, в якій внутрішня саморегуляція – це вроджена характеристика людини, заснована на застосуванні своїх інтересів і тренуванні своїх здібностей, що включає в себе прагнення до пошуку і виконання завдань оптимального рівня складності (1985), а зовнішня мотивація представлена такими типами регуляції активності: екстернальна (зовнішня), інтроєктована (мотивація уникнення почуття провини та сорому), ідентифікована (мотивація діяльності через усвідомлення її важливості та цінності) та інтегрована регуляція (сукупний вплив перерахованих мотивів) [3].

Для розв'язання поставленого завдання був використаний такий психодіагностичний інструментарій: 1) методика діагностики творчої активності М.М. Кашапова і О.М. Ракітської (2006) містить 44 питання, є одно шкальною та дозволяє визначити рівень креативності, який проявляється у творчій активності особистості; 2) методика психодіагностики саморегуляції творчої діяльності була адаптована

К.І. Фоменко (2018). Зміст методики відповідає концептуальній ідеї Е. Десі та Р. Райана про існування внутрішньої, ідентифікованої, інтроєктованої та зовнішньої регуляції діяльності. Величина альфа Кронбаха для шкали із 16 запитань складає 0,646. Методика містить чотири шкали – внутрішня регуляція, зовнішня регуляція, інтроєктована регуляція та ідентифікована регуляція.

У результаті кореляційного аналізу, проведеного на вибірці студентів, які оволодівають професією дизайнера ($n=158$), були виявлені міцні кореляційні зв'язки між показниками їх творчої активності та саморегуляції творчої діяльності, причому внутрішнє ($r=0,90$, $p<0,0001$) та ідентифіковане ($r=0,68$, $p<0,0001$) регулювання характеризуються позитивними зв'язками із творчою активністю, а інтроєктоване ($r=-0,85$, $p<0,0001$) та зовнішнє ($r=-0,88$, $p<0,0001$) – негативними.

Крім того, було визначено регресійне рівняння, що пояснює вплив різних видів регуляції творчої діяльності на творчу активність особистості майбутнього дизайнера, що має вигляд:

Творча активність = 0,37 Внутрішнє регулювання + 0,16 Ідентифіковане регулювання – 0,30 Інтроєктоване регулювання – 0,22 Зовнішнє регулювання + 25,50.

Отже, примус до творчості негативно позначається на творчій активності. Коли творча діяльність регулюється виключно академічними вимогами, страхам отримати негативні оцінки, бути незрозумілим публіці або авторитетам у професії, відбувається згасання творчої активності студента-дизайнера. Інтроєктований страх бути невідповідним стандартам митця, сучасним вимогам до дизайнера, осоромитись, «вкрасти ідею» чи «повторити» когось іншого, бути схожим на когось з інших творчих людей, визнаних у світі, негативно впливають на творчу активність студентів.

Ідентифіковане регулювання, навпаки, позитивно впливає на творчу активність студентів. Усвідомлення важливості і потреби професії дизайнера, соціальна націленість студентів на розв'язання нагальних соціально-економічних потреб, пов'язаних з діяльністю дизайнера, позитивно позначається на творчій активності студентів. Так само, як і внутрішнє регулювання, яке налаштовує студента на самовдосконалення у професії дизайнера, виступає виявом його щирого інтересу до дизайну як галузі практичної діяльності та особливого мистецтва. Внутрішня вмотивованість на творчість є провідним регулятивним механізмом творчої активності майбутніх дизайнерів.

Список використаних джерел:

1. Кашапов М.М. Психология творческого мышления профессионала: Монография. – М.: ПЕР СЭ, 2006. – 688 с.
2. Фоменко К.І. Губристична мотивація: феноменологія, структура, детермінація. – Х.: Діса-плюс, 2018. – 484 с.
3. Deci E.L., Ryan R.M. Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development and health / Deci E.L., Ryan R.M. // Canadian Psychology, 2008. – V. 49. 2008. – P. 182–185.
4. Deci E.L., Ryan R.M. Intrinsic motivation and self-determination in human behavior / Deci E.L., Ryan R.M. New York: Plenum. 1985. – 371 p.

Колесник О.І.

головний спеціаліст відділення

рекрутингу та комплектування, психолог,

*П'ятий відділ Хмельницького районного територіального центру
комплектування та соціальної підтримки*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФІЛАКТИКИ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ- КОНТРАКТНИКІВ, ЩО МАЮТЬ ДОСВІД ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Проблематика емоційного вигорання буде завжди залишатися актуальною для дослідження та виявлення нових її особливостей. Однією з найбільш стресових видів діяльності та ситуацій, в якій може перебувати людина – війна. Для цього не потрібно проводити дослідження чи висувати наукові гіпотези, адже війна стає не просто подією, а способом життя, який кардинально змінює не лише звички, але й самих людей, їх цінності та ставлення до життя чи інших осіб. Людина, яка щодня прокидається у страху за своє життя – відчуває страх, стрес, що переростають у хронічну форму.

Актуальність теми зумовлена потребою у глобальному дослідженні нових проявів та ранніх особливостей емоційного вигорання у військовослужбовців-контрактників, що мають досвід виконання завдань у зоні бойових дій, для пошуку швидкої та дієвої профілактики після закінчення контракту.

Події, які вже сьомий рік відбуваються в районі ООС, змушують військовослужбовців функціонувати на межі допустимих навантажень.